

SÄRSKILD ARKEOLOGISK UTREDNING

Utvidgat gravfält intill röset RAÄ 169

Öjaby 28:1
Öjaby socken
Växjö kommun
Kronobergs län

Åsa Jönsson

Smålands museum
Rapport 2008:26

SÄRSKILD ARKEOLOGISK UTREDNING

Utvidgat gravfält intill röset RAÄ 169

Öjaby 28:1
Öjaby socken
Växjö kommun
Kronobergs län

Åsa Jönsson

Smålands museum
Rapport 2008:26

© 2008 SMÅLANDS MUSEUM
VÄXJÖ 2008
ISSN1403-2902
PRODUKTION OCH DISTRIBUTION:
Smålands museum, Box 102, 351 04 Växjö
ALLMÄNT KARTMATERIAL: Medgivande 507-98-29

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning

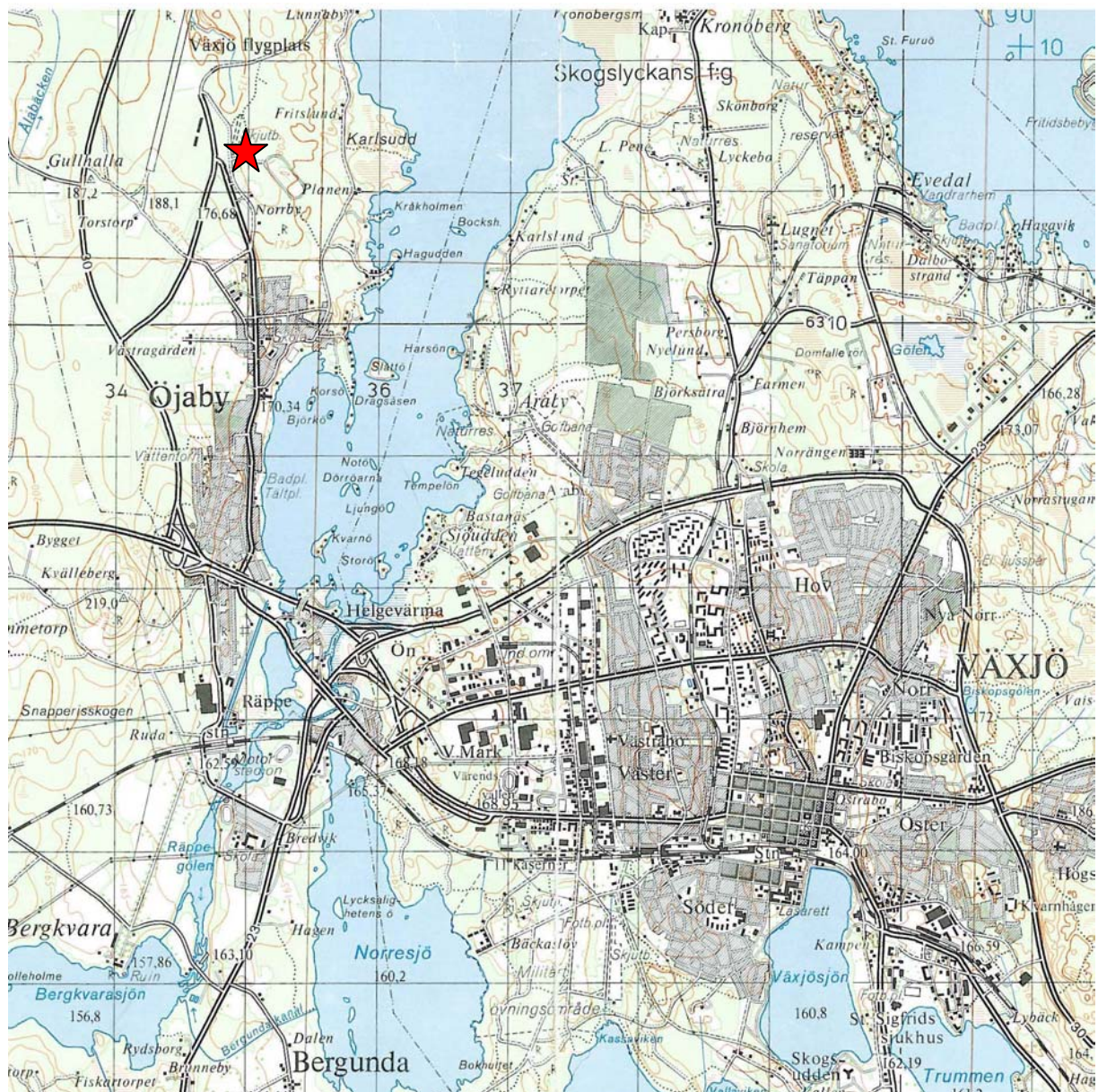
Inledning och bakgrund	s. 1
Topografi och utredningsområde	s. 2
Fornlämningsbild och områdeshistorik	s. 3
Förutsättningar och syften	s. 4
Metod och genomförande	s. 5
Utredningens resultat	s. 6
Gravar	s. 7
Fynd	s. 9
Störningar	s. 9
Tolkningar och förslag till åtgärder	s. 10
Utredningens måluppfyllelse	s. 11
Referenser	s. 12
Administrativa uppgifter	s. 12
BILAGA A	s. 13
BILAGA B	s. 13
BILAGA C – övriga foton	s. 15

SAMMANFATTNING

Smålands museum har i samband med en planerad exploatering gjort en särskild arkeologisk utredning inom fastigheten Öjaby 28:1, Öjaby socken i Växjö kommun. Utredningen visade att det inom exploateringsområdet fanns ett flertal tidigare oregistrerade gravar. De utgjordes av välvda och flacka stensättningar, samt en ofylld kvadratisk stensättning med klumpstenar i hörnen. Utredningen visade också att det skadade röset RAÄ 169, verkligen var ett röse och hade en tydlig kantkedja. Gravarna knyter i söder an till ett tidigare beskrivet, men ej registrerat gravfält med liknande gravtyper. Gravfältet ligger också i ett stråk av gravar som följer utmed den gamla landsvägen mellan Öjaby och Öhr.

INLEDNING OCH BAKGRUND

Smålands museum har genomfört en särskild arkeologisk utredning inom fastigheten Öjaby 28:1, Öjaby socken, Växjö kommun (fig. 1). Platsen för undersökningen kallas Nylanda och är belägen nordväst om Växjö stad, strax norr om Öjaby samhälle och i höjd med Växjö flygplats. Utredningen kom till stånd efter att platsen blivit aktuell för exploatering i form av en industrifastighet. Inför den exploateringen gjorde Smålands museum tidigare under våren en förundersökning inom RAÄ 116, som är ett fossilt åkermarksområde (Lst beslut 2008-03-18). I samband med förundersökningen noterades ett par eventuella gravanläggningar inom exploateringsområdet. Dessa låg utanför det angivna förundersökningsområdet, utmed den gamla landsvägen mellan Öjaby och Öhr. För att svara på om de upptäckta lämningarna verkligen var gravar och om det eventuellt fanns fler gravar under mark, beslutade länsstyrelsen om en särskild arkeologisk utredning. Beställaren av utredningen, som också stod för kostnaderna, var Växjö kommun.

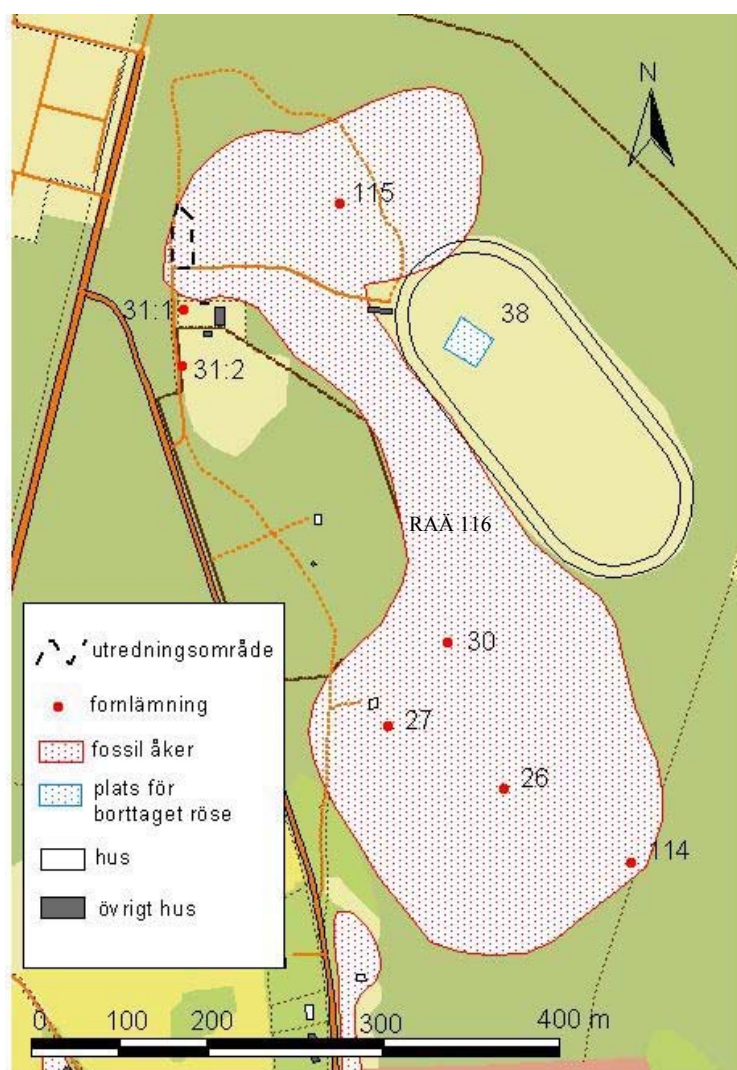

Figur 1 visar ett utsnitt ur den topografiska kartan 5E SO Växjö. Skala 1:50 000. Platsen för undersökningen är markerad med en stjärna.

Fältarbetet utfördes under två dagar i maj 2008. Från Smålands museum ansvarade antikvarie Åsa Jönsson för projektledning och rapportarbete. Medverkade gjorde även antikvarie Nicholas Nilsson från Kalmar läns museum, samt arkeologistudenterna Carina Dos Santos och Andreas Emilsson, som var praktikanter från Högskolan i Kalmar.

TOPOGRAFI OCH UTREDNINGSOMRÅDE

Utredningsområdet låg inom den västra delen av ett höjdstråk som går i nordnordvästlig – sydsydöstlig riktning ett par hundra meter väster om Helgasjöns sydvästra strand (se fig. 1). Platsen för utredningen var belägen på en flack, lätt västsluttande moränhöjd cirka 180 meter över havet. Utredningsområdet var enligt länsstyrelsens angivelser cirka 70 x 25 meter stort (fig. 2). I beslutet framgick dock att området kunde utvidgas vid behov (Lst beslut 2008-05-06).

Figur 2 visar utredningsområdet, samt de tidigare registrerade fornlämningarna inom och i anslutning till den fossila åkermarken RAÄ 116.

Den omkringliggande terrängen utgjordes av låga moränkullar med mellanliggande sänkor. Platsen var tidigare skogsmark med uppvuxen och relativt gles barrskog. Inom utredningsområdet har också legat en nu nedlagd skjutbana och ett par hundra meter norr, öster och sydväst om utredningen har marken använts för ett flertal grustäkter och mindre stenbrott. I nära anslutning, strax söder och sydöst om utredningsområdet, är en gård och en mindre travbana belägen (fig. 2).

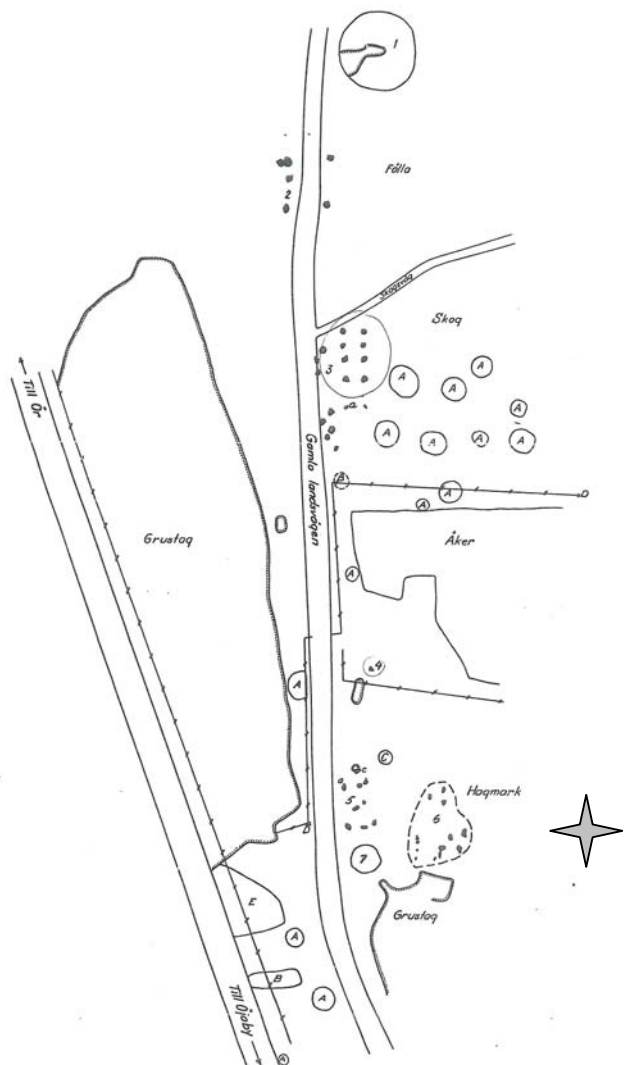
FORNLÄMNINGSBILD OCH OMRÅDESHISTORIK

Trakten kring Helgasjöns västra sida är som helhet mycket fornlämningsrik, med kontinuitet i bebyggelsen från stenålder och fram till idag. Utredningsområdet utgörs av en mycket begränsad yta i nordvästra delen av röjningsröseområdet RAÄ 116 (fig. 2). Fornlämningen, som totalt är 970 x 90 – 380 m (NNV – SSÖ), består av ett 100-tal röjningsrösen, men inget av dem ligger inom utredningsområdet. Röjningsrösen är 4 – 8 meter i diameter, övertorvade och 0,2 – 0,5 meter höga. Inom den fossila åkermarken, cirka 180 meter öster om utredningsområdet, är ett skålgropsblock med 16 skålgropar som omgärdas av en stensättning (RAÄ 115). Cirka 40 meter öster om utredningsområdet är också en kolningsgrop. Kolningsgropen och stenpackningen kring skålgropsblocket framkom i samband med en arkeologisk förundersökning som Smålands museum gjorde i april 2008 (Jönsson 2008:21).

Inom utredningsområdet och söder där om, finns en skadad gravfältsmiljö utmed den gamla landsvägen. Gravfältet karterades år 1938, men har av någon anledning inte registrerats i sin helhet i samband med fornminnesinventeringen (fig. 3). Enligt kartan utgjordes gravfältet av ett skadat röse (fig. 3, nr 1), en domarring som redan år 1938 var delvis förstörd av vägen (2), en ofylld, rektangulär stensättning bestående av åtta klumpstenar (3), en rest sten (4), samt ytterligare tre resta stenar i områdets södra del, som ingår i en klumpstensformation kallad ”kyrkstenarna” (5). Sydöst och söder om kyrkstenarna fanns också fler klumpstensformationer (6), samt ett eventuellt röse (7). Utöver detta karterades ett antal rösen, vilka bedömdes som röjningsrösen (A). Det stora röset (1) låg inom utredningsområdet södra del.

I samband med fornminnesinventeringen har endast delar av gravfältet registrerats som fornlämningar, nämligen RAÄ 31:1 och 31:2 (fig. 2). De motsvarar den rektangulära ofyllda stensättningen med åtta klumpstenar (3) och den resta stenen (4). I fornminnesregistret har också nummer 3 kommit att kallas för ”kyrkstenarna” och inte nummer 5.

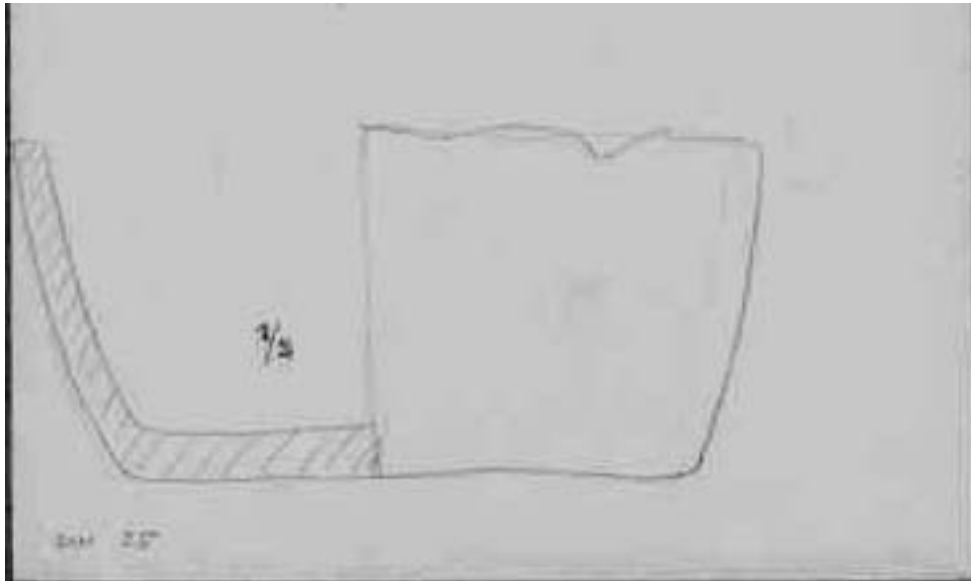
Den förste som nämner gravfältet är Knut Kjellmark i *Värends fornminnen* (1932-1944). Han beskriver det som ett mycket förstört gravfält från järnåldern, med en domarring av sex stenar och rester av ännu en sådan, ett stort ramponerat röse och ett par mindre jordblandade rösen. Också Kjellmark benämner de resta och ”kubbformade” stenarna i områdets södra del som kyrkstenarna.

Figur 3 visar Sven Lindblads och Th Peterssons gravfältskarta över gravfältet vid Norrby, Öjaby socken, Småland som upprättades år 1938. Fri skala. Stjärnan visar ungefär var urnegraven bör ha varit belägen.

Enligt traditionen skulle Öjaby kyrka byggas där, men varje natt kom trollen och rev ned vad som byggts upp på dagen. Förutom gravfältet nämner Kjellmark också fyndet av en urnegrav (SHM 16640:XVIII) under en flat häll som lyfts av en rotvälta. I en grytformad fördjupning under denna, framkom ett lerkärl med brända ben. Graven skall ha varit belägen cirka 50 meter öster om vägen i höjd med ”kyrkstenarna” (se stjärna fig. 3).

Lerkärllet var av oornrerat brunt gods med mörkare insida och flat botten som var 17 centimeter i diameter. Sidorna, som var 1 – 1,3 centimeter tjocka, var utbuktande och randen var inåtböjd. Ett stycke nedanför randen har kärlet haft två motställda knoppar, vilket förmodligen antyder att det är från yngre bronsålder.

Figur 4 visar SHM:s skiss av keramikkarlet i brandgraven.

Cirka 350 meter sydöst om utredningsområdet inom norra delen av travbanan, finns uppgifter om ytterligare ett, men nu borttaget röse (fig. 2). På 1950-talet beskrevs det som ca 20 m i diameter och 0,9 m högt (RAÄ 38). I södra halvan av röjningsröseområdet (RAÄ 116), omkring 500 m sydsydöst om platsen för förundersökningen, finns ytterligare två skålgropsblock (RAÄ 29 och 114), ett röse (RAÄ 26), samt en stensättning (RAÄ 27).

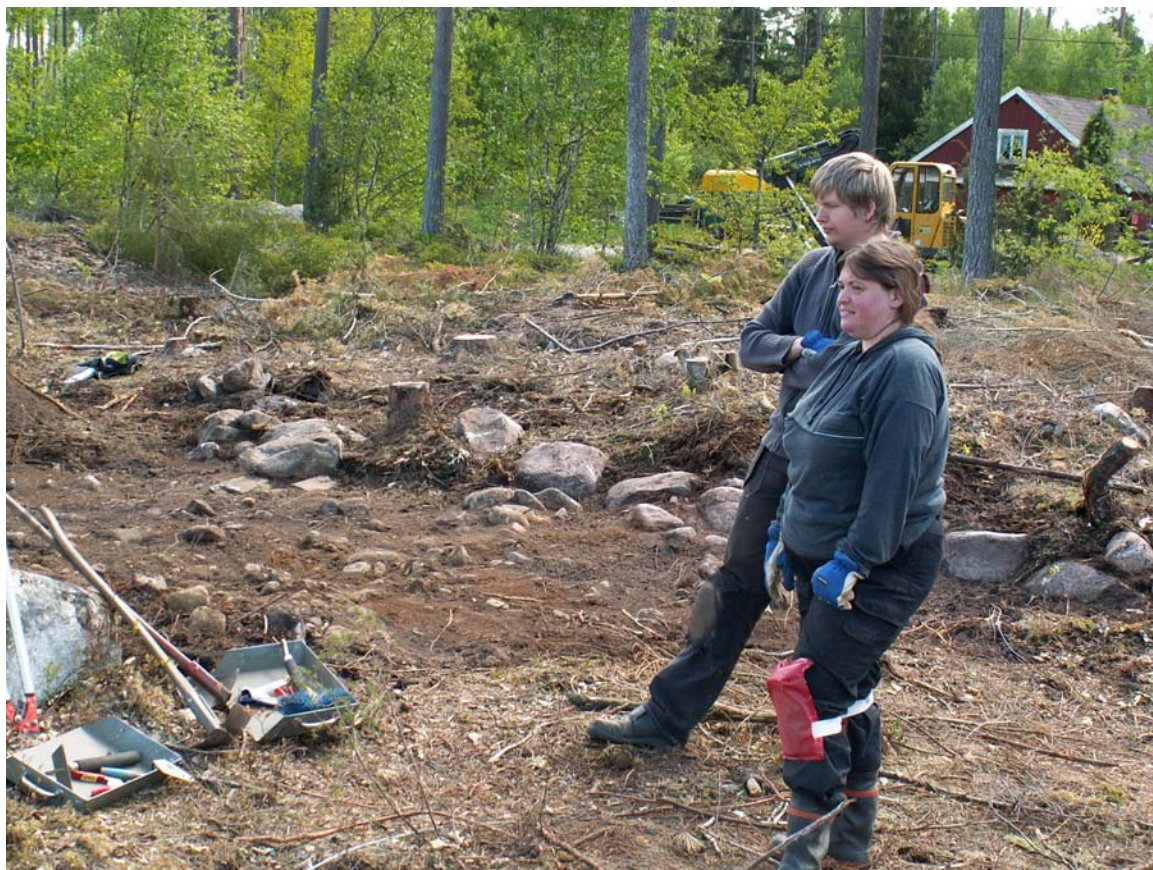
Cirka en kilometer nordnordväst om utredningsområdet, utmed den gamla landsvägen, undersöktes ett gravfält (RAÄ 34) och en flack stensättning (RAÄ 35) under 1970-talet. Detta gjordes av Riksantikvarieämbetet i samband med byggnationen av Växjö flygplats (Åhman 1978).

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH SYFTEN

Vid Smålands museums förundersökning strax öster om det nu aktuella utredningsområdet noterades ett par eventuella gravanläggningar. Dessa låg inom exploateringsområdet men utanför den angivna förundersökningsytan. Den tydligaste anläggningen var ett röse, vilket registrerades som RAÄ 169, Öjaby socken. Eftersom röset låg inom exploateringsområdet och dessutom anslöt till ett stråk av gravar utmed den gamla landsvägen söder ut, beslutade länsstyrelsen om en särskild arkeologisk utredning (431-9224-07). Syftet med denna var att ge underlag för fortsatt ärendehandläggning enligt 2 kap 12§ i KML, genom att fastställa om de noterade anläggningarna verkligen var gravar. Syftet var även att fastställa och om det fanns ytterligare gravanläggningar under mark i utredningsområdet.

METOD OCH GENOMFÖRANDE

Under en dags schaktning med grävmaskin avbanades cirka 70 schaktmeter i syfte att finna övertorvade flacka gravar eller andra förhistoriska anläggningar. Schakten, som i huvudsak placerades på höjdryggen öster om vägen, fördelades på tio ytor om totalt 110 m². Ett schakt gjordes dock på den lägre liggande flacka ytan väster om vägen. Alla schakt rensades för hand med fyllhammare och enskilda ytor, företrädesvis i anslutning till röset, rensades med skärslev. Ett par av de anläggningar som framkom, rensades fram helt eller delvis och någon enstaka undersöktes och dokumenterades till hälften (fig. 5).

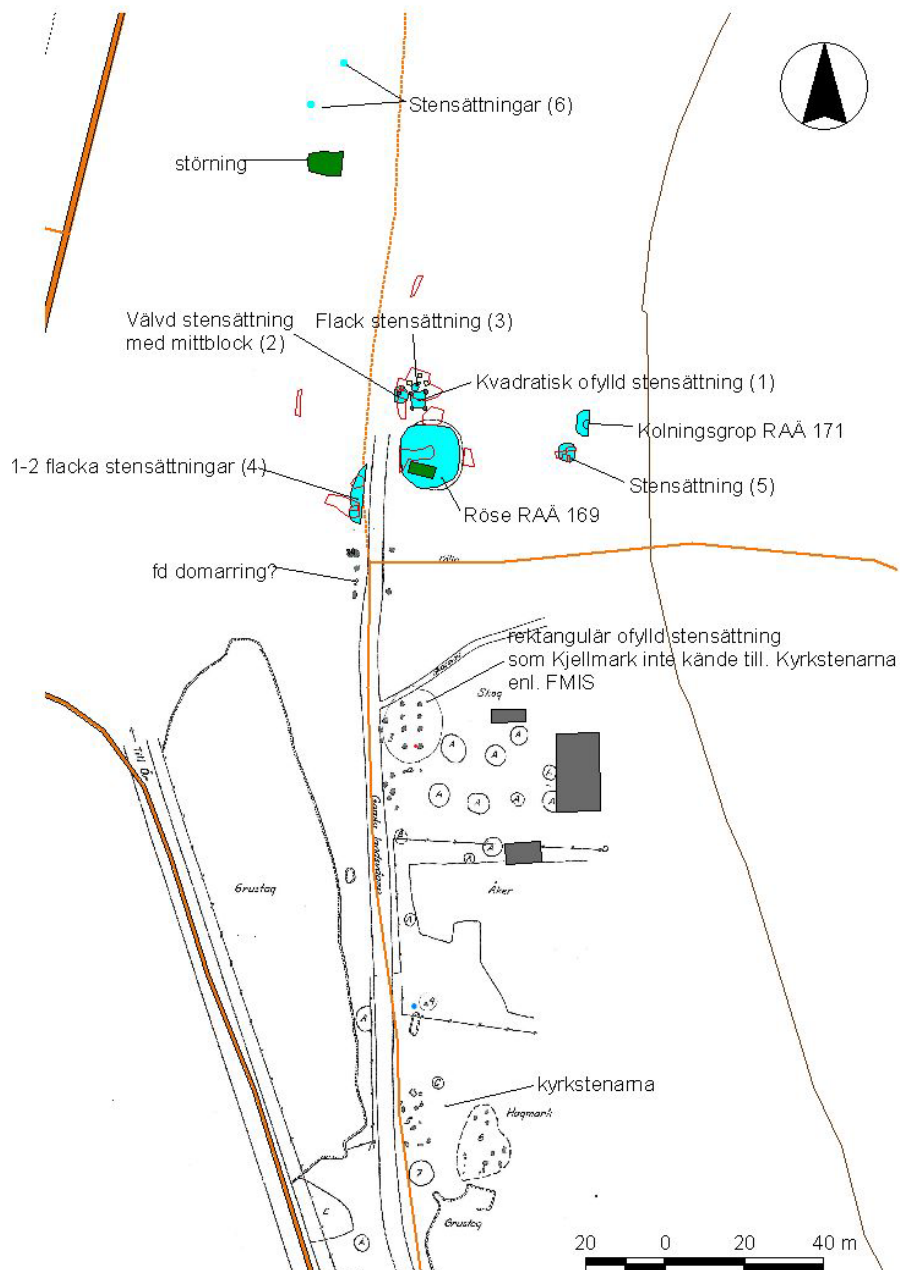

Figur 5 visar en arbetsbild i samband med undersökningen av gravfältet i Nylanda. I bakgrunden syns kantkedjan till röset RAÄ 169.

Utöver maskinschakten avtorvades två ytor för hand. De omfattade totalt 6 m² och undersöktes i syfte att verifiera en stenpackning i områdets östra del. Centralt i området grävdes också tre stycken meterrutor för att klarlägga utbredningen av en stenpackning. På en höjd i norra delen av området undersöktes marken med en så kallad geolog- eller geosond för att få indikationer på fler stenpackningar.

UTREDNINGENS RESULTAT

Utredningen visade att det gravfält som dokumenterades år 1938, även fortsatte norr om röset (RAÄ 169). Totalt sett framkom en ofylld kvadratisk stensättning med klumpstenar i hörnen (1), en skadad välvd stensättning med mittblock (2), en flack stensättning (3) samt en eller eventuellt två skadade flacka stensättningar väster om vägen (4). På höjderna öster och nordnordväst om röset RAÄ 169, framkom ytterligare stenpackningar som i det aktuella sammanhanget kan förväntas vara flacka stensättningar (5 respektive 6) (fig. 6).

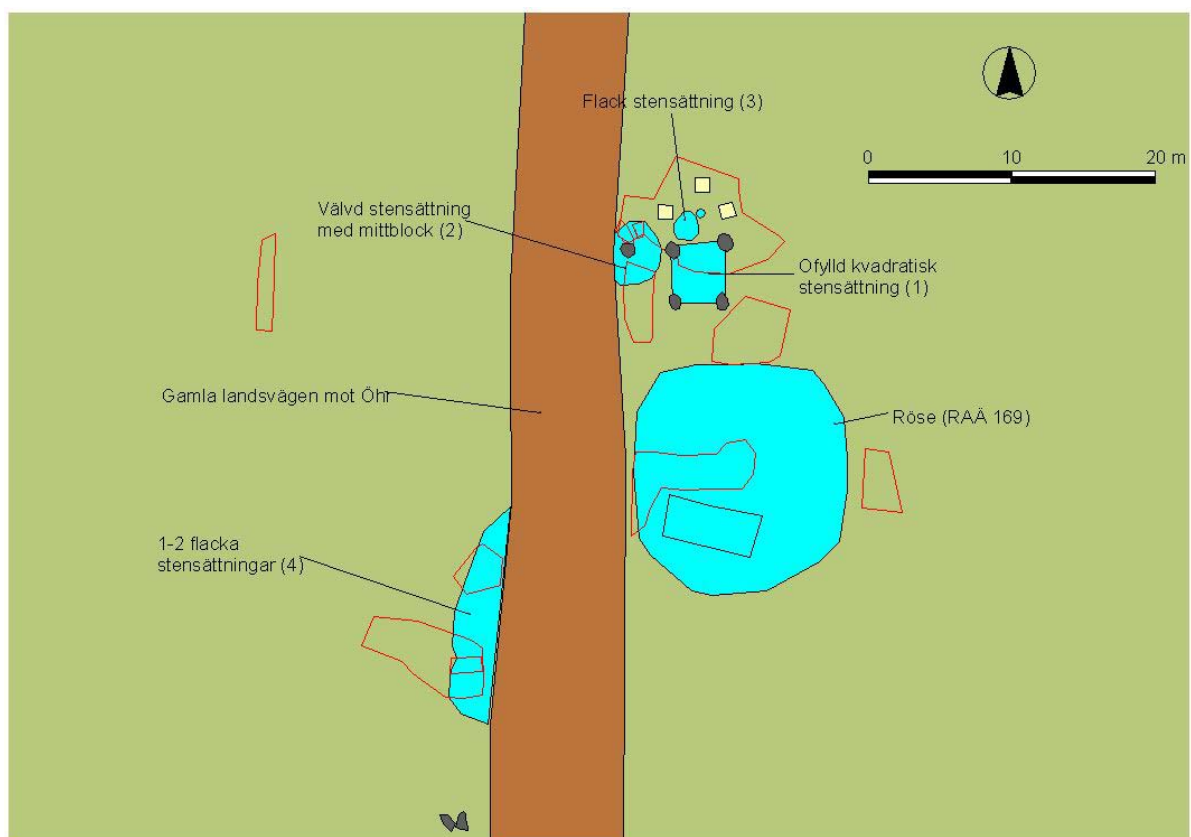

Figur 6 visar de nya delarna av gravfältet i förhållande till de som var kända år 1938.

Gravar

Röset (RAÄ 169) är runt eller möjligen kvadriskt med rundade kanter (fig. 7). Totalt är det 16 meter i diameter, cirka 1,2 meter högt och med en fyllning av 0,2 – 0,4 meter stora stenar. Från vägen och centralt in i röset är en 8,8 meter lång (Ö – V), 5 – 3 meter bred och 0,4 meter djup skada. Den har sannolikt uppkommit då man vid något tillfälle tagit och använt sig av stenmaterialet. På rösets södra halva finns också en uppbyggd grusramp. Den har använts som avfyringsramp på en skjutbana. Söder om denna har man tagit stenmaterial, sannolikt till rampen och rösets begränsning i den riktningen är därför något oklar.

I samband med utredningen drogs schakt i anslutning till rösets norra och östra sida. Syftet var att se om det förekom under mark liggande gravar eller andra anläggningar, men inga sådana framkom. Längs rösets sida fanns dock en tydlig kantkedja av 0,4 – 0,6 meter stora stenar. Stenmaterialet i själva röset verkar homogent, men är omplockat till följd av skadorna.

Figur 7 visar rösets och de centrala anläggningarnas läge i förhållande till varandra och schakten.

På västra sidan om vägen fanns en flack upphöjning som vid sondning framstod som en stenpackning (nr 4, fig. 7). Längs en stor del av väggkanten var dock grått väggrus uppskrapat på packningen. För att undersöka vad packningen representerade och dess ungefärliga utbredning drogs två schakt. Stenpackningen framstod efter det som cirka 14 meter lång (N – S), 3,2 meter bred och med 0,05 – 0,20 meter stora stenar. Det södra schaktet var ytligt och tog endast bort torven. Inom det finrensades även mindre yta för hand. Det norra schaktet gjordes djupare och gick ned till rostjorden under stenpackningen. Syftet med det var att säkerställa att packningen inte hörde samman med vägen på något sätt. Under stenpackningen framkom ett fynd av slagen kvartsit. Anläggningen tolkas antingen som en rest av en stor, rund eller stensättning, eller som två mindre stensättningar.

Norr om röset fanns en formation av fyra klumpstenar som bildade en närmast kvadratisk anläggning (nr 1, fig. 7). Stenarna var 1 x 1 – 1,5 meter stora, 0,4 – 0,6 meter höga och från centrum i stenarna är måtten mellan dem 3,6 – 3,6 – 4,2 och 3,2 meter. Ett av schakten placerades i anslutning till det norra stenparet. Ingen stenpackning eller synlig anläggning framkom i anslutning till dem. Den ofyllda kvadratiske stensättningen bör ändå tolkas som ett gravmonument. Samma gravtyp har dessutom använts flera gånger inom den södra delen av gravfältet.

I schaktet norr om klumpstenarna rensades två stenpackningar fram (nr 3, fig. 7 och fig. 8). Den större av dem, till höger på figur 8 var oregelbunden, 2,1 x 1,7 meter stor (NV – SÖ), 0,1 meter hög och med 0,05 – 0,3 meter stora stenar (se bilaga A). Marken runt om var mycket stenrik och i ett försök att avgränsa stenpackningen gjordes tre meterrutor utanför den. Anläggningen undersöktes men inga fynd eller nedgrävningskanter syntes. Det är i nuläget oklart vad stenpackningen representerar.

Den mindre av stenpackningarna, till vänster på fotot utgjordes av en rund stenpackning, 0,5 meter i diameter och 0,2 meter hög. Anläggningen undersöktes i sin helhet men bedömdes vid som en naturligt sprucken sten och utgick. Inga fynd eller nedgrävningskanter framkom. Stenmaterialet i marken klyftade sig lätt och flera av stenarna gav intryck av att tidigare ha suttit ihop.

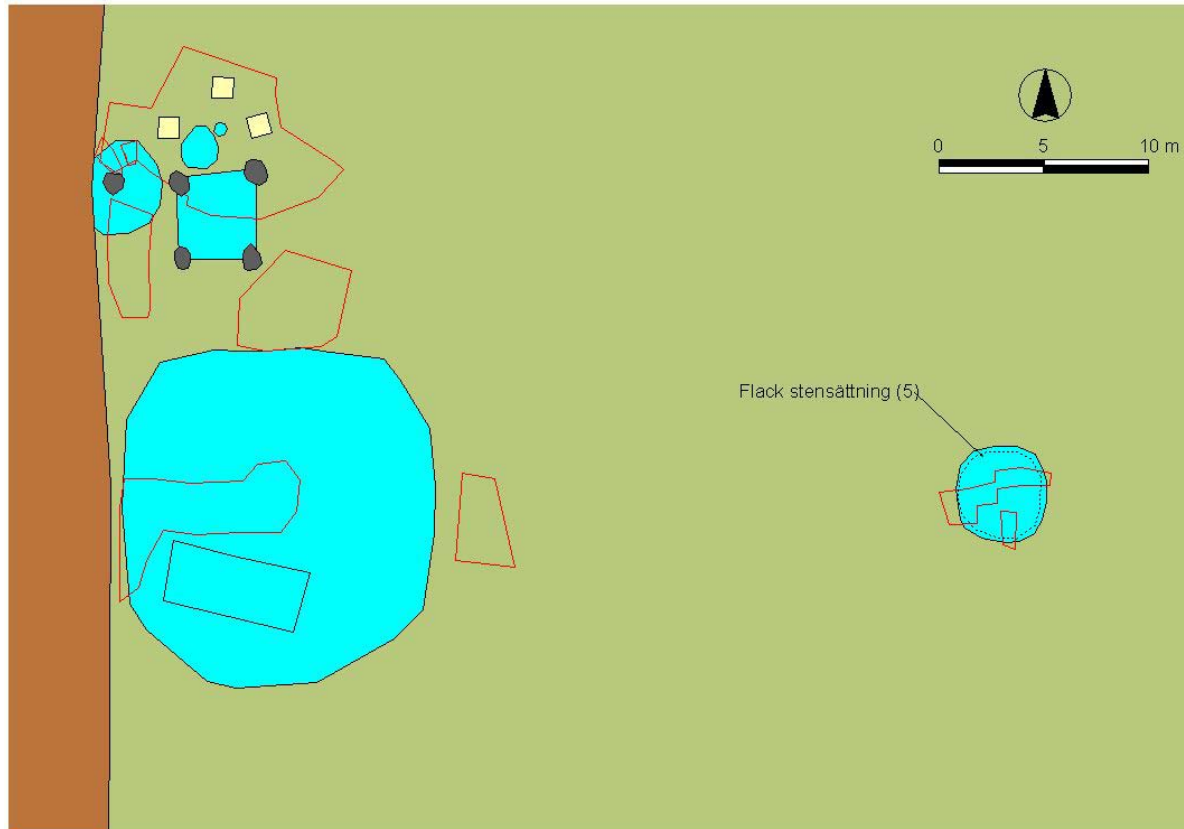

Figur 8 visar ett foto av stenpackningarna norr om klumpstenarna. Taget mot östsydöst. Den prickade linjen visar anläggningarnas ungefärliga utbredning. Den röda linjen visar hur den större, oregelbundna anläggningen snittades vid undersökningen. Den sydvästra del finns kvar.

Väster om den ofyllda kvadratiske stensättningen framkom större delen av en välvd stensättning (se nr 2, fig. 7). Denna är rund, cirka fem meter i diameter och 0,2 meter hög, med en stenpackning av 0,05 – 0,2 meter stora stenar. Centralt i stenpackningen är ett mittblock som var 1,0 x 0,8 m (N – S) och 0,1 –

0,3 meter högt. Stensättningens västra del är avskuren av vägen och grått, homogent grus är uppskrapat mot dess sida.

På en mindre höjd strax öster om röset syntes ett fåtal stenar genom förnan (nr 5, fig. 9). Genom att sticka med geosond stod det klart att det kunde finnas en flack stenpackning på platsen. För att undersöka detta torvades cirka 6 m² av för hand. Schakten visade att det fanns en flack stensättning direkt under förnan. Denna är sannolikt rund, 4 – 5 meter i diameter och 0,1 meter hög med en packning av 0,05 – 0,2 meter stora stenar. Eventuellt har anläggningen en kantkedja av större stenar, men det är inte möjligt att avgöra utan att en större del torvas av.

Figur 9 visar den östra stensättningens förhållande till gravarna närmast vägen. Den streckade linjen visar en tänkt begränsning.

På en höjd i områdets nordnordvästra del verkar det fanns ytterligare en till två flacka stensättningar (se nr 6, fig. 6). Anläggningarna är endast inmätta som punkter eftersom ingen avtorvning gjordes. Sondningen gav dock klara indikationer på att det finns stenpackningar även där.

Fynd

Under stensättningen på vägens västra sida (nr 4, fig. 7) framkom ett fynd av slagen kvartsit i det djupare norra schaktet. Avslaget som vägde 7,0 gram var 3 centimeter långt, 2 centimeter brett och 0,03 – 0,09 centimeter tjockt, med en tydlig slagbula. Fyndet har ej sparats.

Störningar

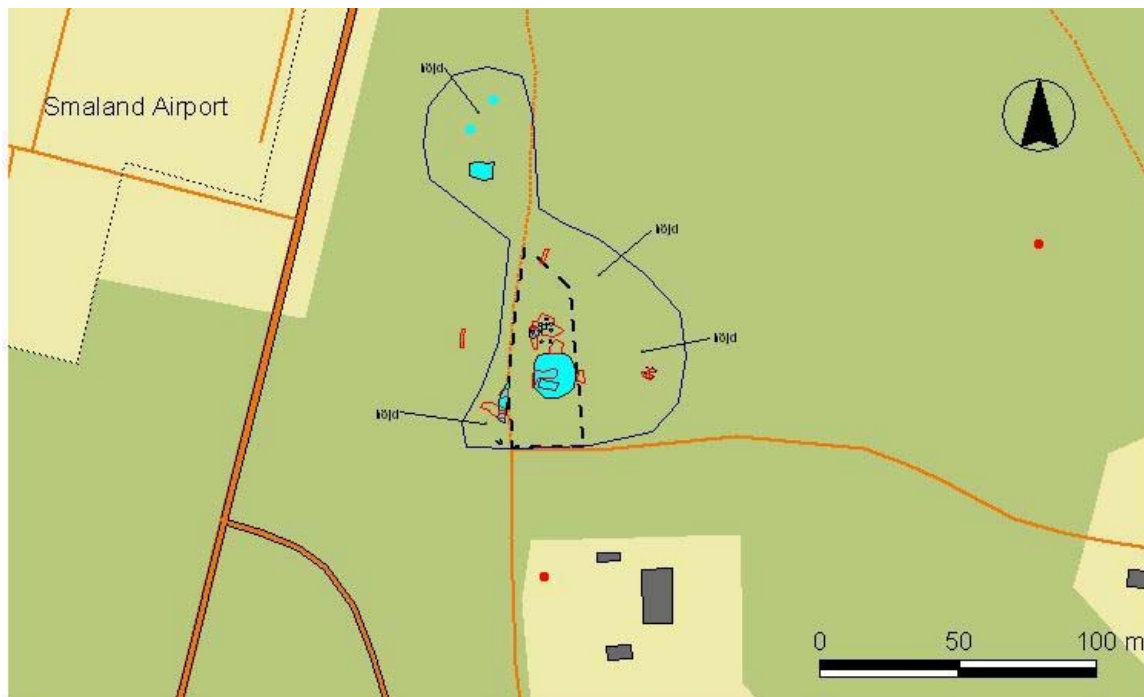
Gravarna utmed den gamla landsvägen är skadade av flera generationers vägbreddningar. I schakten norr och västnordväst om röset (RAÄ 169) var marken tydligt bränd i sen tid. Rötterna under förnan

och mineraljorden strax under den var mörkt brunsvart med mycket sot och kol. Eventuellt har man röjt marken inom och runt skjutbanan med eld. Mellan klumpstenarna och röset (RAÄ 169) framkom en tunn elkabel. Den låg mycket ytligt under förnan.

TOLKNING OCH FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

Utredningen visar att det finns gravar och gravlika anläggningar inom ett cirka 6500 m² stort område i exploateringsområdets sydvästra del (fig. 10). Bedömningen av att anläggningarna är gravar vilar på ett flertal faktorer. En viktig utgångspunkt är att den typ av fornlämningsmiljö som utredningen berör, på många sätt är karaktäristisk för centrala Varend. Till de typiska dragen för dessa gravmiljöer hör:

- närheten mellan gravar och fossil åkermark
- gravarnas spridning inom ett större område som gör att begreppet gravfält sällan förefaller särskilt träffande även om det bitvis kan finnas en tät förekomst av gravar
- svårigheten att schablonmässigt datera lämningarna utifrån gravtyper, spridningen i tid mellan gravarna kan ofta visa sig vara oväntat stor. Dateringar ger ofta nedslag alltifrån senneolitisk tid till folkvandringstid, dock inte senare.
- nära anknytning mellan gravar och äldre vägstråk som ofta sammanfaller med vägnätet i det äldsta kartmaterialet
- förekomsten av svårbedömda anläggningar där vissa av lämningarna oklart svävar mellan bestämningar som grav, röjningsröse och skärvstenshög

Figur 10 visar den ungefärliga utsträckningen av gravfältets norra del (blå linje). Den streckade linjen visar det föreslagna utredningsområdets areal.

I det aktuella fallet har karaktären på anläggningarnas stenpackning bedömts som viktig för tolkningen. Stenstorleken kan variera, men packningarna är tydligt lagda och inte slumpmässigt hopfösta. Att anläggningarna dessutom ansluter både geografiskt och formmässigt till gravfältet söder om exploateringsområdet, har naturligtvis också påverkat tolkningen.

Att anläggningarna ligger inom ett gravfält betyder dock inte att alla anläggningar automatiskt innehåller gravfynd och brända människoben. Under de senaste åren har det varit flera diskussioner om gravlika anläggningar som saknar fynd, vad de representerar och hur de ska tolkas (Svanberg 2000, Häggström 2005, Jansson 2002). Rent arkeologiskt är detta fenomen inte något problem, eftersom anläggningarna är en del av det bevarade förhistoriska landskapet i vilket fall som helst. Registreringsmässigt kan det dock upplevas som problematiskt att karaktärisera en anläggning som en grav, utan att man hittat någon gravgömma, eller att anläggningen har en otypisk gravform men innehåller brända människoben. Slutsatsen är att det antikvariska systemen inte alltid räcker till för den mångfacetterade arkeologiska verkligheten.

Vad dessa fenomen beror på är inte möjligt att besvara här. När det gäller gravar utan bränt benmaterial kan varierande bevaringsförhållanden vara en möjlig förklaring (Larsson 2006), liksom de omständigheter som råder vid den arkeologiska undersökningen. En tredje orsak som kanske är den viktigaste, har med själva begravningsritualen att göra. Begravningar kan ha skett vid ett flertal tillfällen på en plats, men på ett sådant sätt att inga spår går att identifiera. Man kan till exempel ha spritt det brända benmaterialet över gravarna eller lagt en liten symbolisk mängd brända ben och aska i graven. Sådana begravningstraditioner skulle ha mycket dåliga bevaringsförhållanden och ge låga odds för att återfinna begravningsarna med traditionellt arkeologiska metoder. Kristina Jansson resonerar kring gravarnas fyndtomhet och diskuterar möjligheten för så kallade kenotafer, det vill säga symboliska gravar utan egentliga begravingar. En annan tolkning som läggs fram är att gravens form kopieras i syfte att legitimera anspråk på speciella landområden (2002:71ff). När det gäller anläggningar som traditionellt inte tolkas som gravar men som ändå innehåller brända människoben är tolkningen ofta att anläggningen i sig representerar något symboliskt. Skärvstenshögen kan exempelvis ses som en transformator för förändring mellan två motsatser (För utökad diskussion se ex. Karlenby 1999).

Något som stärker tolkningen av att de aktuella anläggningarna verkligen ska ses i en gravmiljö är att de ansluter till ett stråk av gravfält som finns utmed gamla landsvägen mellan Öjaby och Helgö. Ett av dessa gravfält (RAÅ 34), samt en fläck stensättning (RAÅ 35) undersöktes av Riksantikvarieämbetet i samband med byggnationen av Växjö flygplats, nuvarande Smaland airport (Åhman 1978).

Totalt sett omfattar den nyfunna norra delen av gravfältet cirka 145 x 20 - 75 meter (NNV – SSÖ) (fig. 10). Många av gravarna i utredningsområdet som ligger intill vägen, har skador efter flera generationer av vägbreddningar och andra sentida aktiviteter. För att bestämma hur stora skadorna är krävs att anläggningarna torvas av. Om ytan med det nyfunna gravfältet även fortsättningsvis ska ingå i exploateringsområdet, anser Smålands museum att en arkeologisk förundersökning är nödvändig. Beslut om detta fattas dock av länsstyrelsen. Stensättningarna nordväst om vägen (nr 6 fig. 6) är inte avtorvade och en förundersökning måste avgöra om de ingår i gravområdet. Om de inte gör det blir förundersökningsområdet något mindre. Man bör lägga märke till att förundersökningsområdet måste utvidgas söder och sydöst ut, om man tänker sig att bredda de befintliga vägarna i dessa riktningar. Smålands museum anser också att den södra delen av gravfältet, snarast bör registreras som ett gravfält och inte ligga kvar i fornminnesregistret som enskilda fornlämningar.

UTREDNINGENS MÅLUPPFYLLELSE

Genomförandet av den aktuella utredningen har på alla sätt uppnått sitt syfte genom att den har fungerat som underlag för ärendets fortsatta ärendehandläggning enligt 2 kap 12§ i KML. Utredningen bekräftade att de eventuella gravanläggningar inom exploateringsområdet som noterats tidigare under våren, verkligen var gravar. Utredningen bekräftade också att det fanns ytterligare gravanläggningar under mark inom exploateringsområdet.

REFERENSER

Häggström, L. 2005. *Landskapsutnyttjande, bete och odling på Sydsvenska höglandet under äldre järnålder. Exemplet Öggestorp*. GOTARC Series B. Gothenburg Archaeological Theses. No 34 ISSN 91-85692-60-3 och Jönköpings länsmuseum ISSN91-85692-60-3

Jansson, K. 2002. Arkeologi längs väg. I Berglund och Börjesson (red) *Markens minnen. Landskap och odlingshistoria på Småländska höglandet under 6000 år*. Stockholm.

Jönsson, Å. 2008. Arkeologisk förundersökning. Stensättning, skålgropsblock och kolningsgrop inom RAÄ 116. Öjaby 28:1, Öjaby socken, Växjö kommun, Kronobergs län, Småland. *Smålands museums rapport 2008:21*.

Karlenby, L. 1999. Deposition i skärvtenshögar – En studie kring avfallshantering och religion under äldre och yngre bronsåldern i sydvästra Uppland. I Olausson (red) *Spiralens öga. Tjugo artiklar kring aktuell bronsåldersforskning*. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar Skrifter Nr 25.

Kjellmark, K. 1932–44. *Värends fornminnen*. Växjö.

Larsson, A-C, 2006. Från jord till magasin. En inledande analys av de osteologiska materialens tafonomiska karaktär och representativitet. I Lekberg (red) *Texter kring ting och tid. Arkeologiska fenomen i Kronobergs län*. Växjö. ISBN 91 87674 26 2

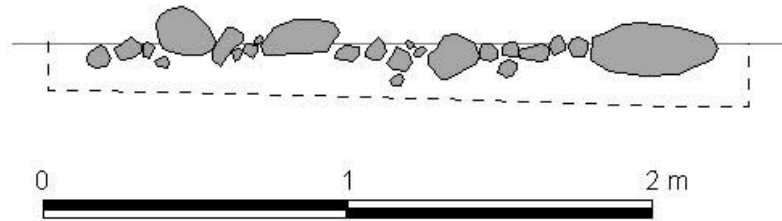
Svanberg, F. 2000. Gravar i röjningsröseområden. De förmodade gravarna inom Hamneda RAÄ 77 och problematiken kring röjningsröseområden och gravar i södra Sverige. I Lagerås (red) *Arkeologi och paleoekologi i sydvästra Småland*.

Åhman, E. 1978. Fornlämning 34 och 35 Öjaby 28:1 och Torstorp, Öjaby sn, Småland. *Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer Rapport. Uppdragsverksamheten 1978:18*. ISSN 0346-8285-74

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Lst dnr:	431-9224-07
Beslutsdatum:	2008-05-06
Smålands museums dnr:	2008/110-00137
Uppdragsgivare:	Växjö kommun
Ansvarig institution:	Smålands museum
Socken:	Öjaby
Fastighet:	Öjaby 28:1
Topografiska kartan:	5E SO Växjö
Ekonomiska kartan:	5E 2g Tångshult
Koordinater:	X 631130 och Y 143497
Personal:	Antikvarierna Åsa Jönsson och Nicholas Nilsson, samt praktikanterna Carina Dos Santos och Andreas Emilsson.
Fälttid:	21:e till 22 maj 2008-06-14

Bilaga A – profil på stenpackningen (mot SV).

Bilaga B – Schaktbeskrivning

Schakt 1 och 8

0 – 0,05 meter är förna med hel- och halvförmultnade växtdelar

0,05 – 0,10 meter är gulbrun siltig sandig morän med mycket 0,10 – 0,20 meter stora stenar. I schakt 1 finns även renesschakt 8 som gjordes för hand med syfte att säkerställa att anläggningen verkligen var en stenpackning och inte något som hörde samman med vägen. Cirka 1,5 meter in från vägen är 0 – 0,05 meter tjock påförd grå sand med enstaka 0,10 – 0,20 meter stora stenar. Fynd av buteljglas i den grå sanden.

Schakt 2

0 – 0,10 meter är förna med hel- och halvförmultnade växtdelar.

0,10 – 0,20 meter är gulbrun siltig sandig morän med mycket 0,10 – 0,20 meter stora stenar. Fynd av slagen kvartsit under stenpackningen.

Schakt 3

0 – 0,05 meter är förna med hel- och halvförmultnade växtdelar

0,10 – 0,20 meter är gulbrun siltig sandig morän med mycket 0,10 – 0,20 meter stora stenar.

Schakt 4

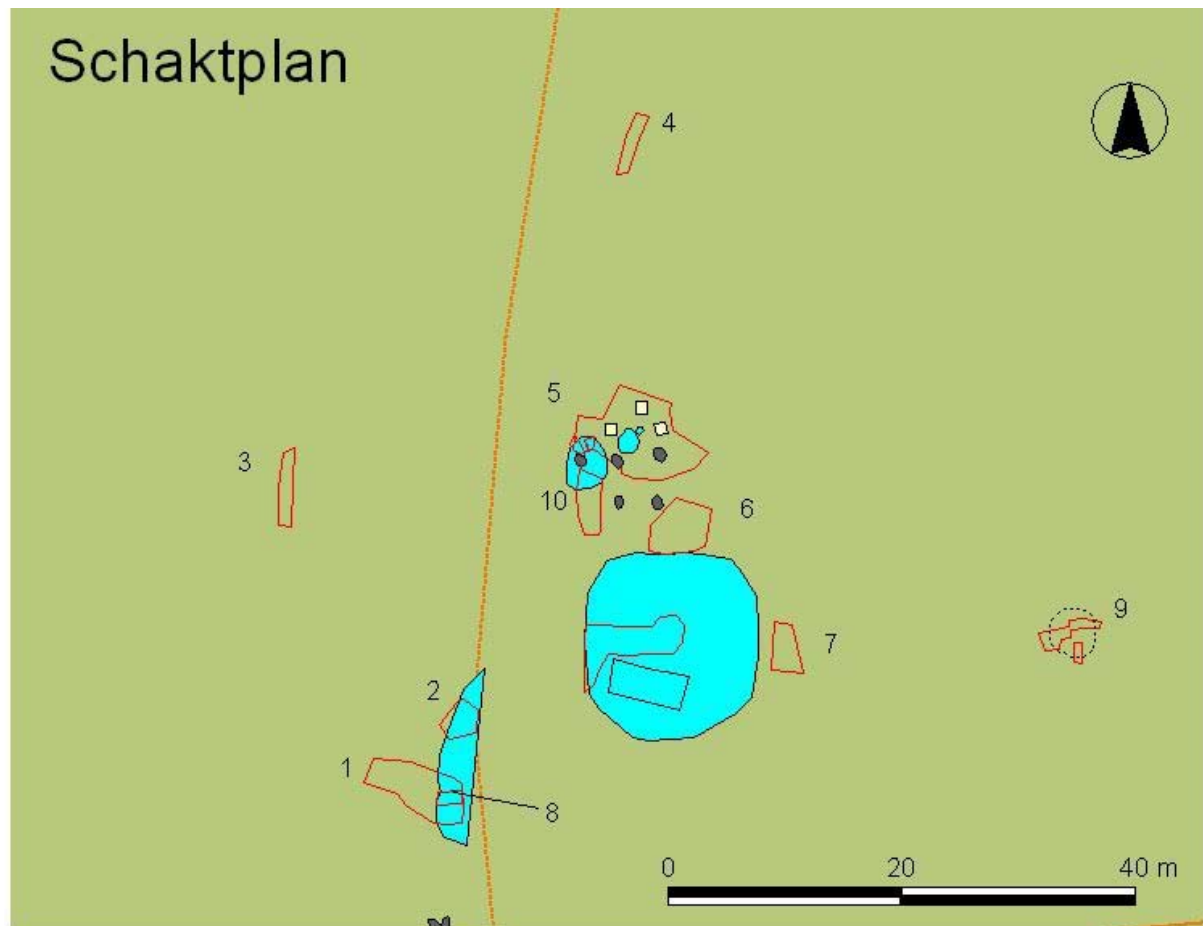
0 – 0,05 meter är förna med hel- och halvförmultnade växtdelar. Marken är tydligt avbränd vid något tillfälle.

0,05 – 0,10 meter är gulbrun siltig sandig morän med mycket 0,10 – 0,20 meter stora stenar. Det sotiga lagret går ned i svackor i sanden.

Schakt 5

0 – 0,05 meter är förna med hel- och halvförmultnade växtdelar. Marken är tydligt avbränd vid något tillfälle.

0,05 – 0,10 meter är gulbrun siltig sandig morän med mycket 0,10 – 0,20 meter stora stenar. Det sotiga lagret går ned i svackor i sanden. I detta stick är tre stycken meterrutor grävda för att se stenfrekvensen.

Schakt 6

0 – 0,05 meter är förna med hel- och halvförmultnade växtdelar. Marken är tydligt avbränd vid något tillfälle.

0,05 – 0,10 meter är gulbrun siltig sandig morän med mycket 0,10 – 0,20 meter stora stenar. Det sotiga lagret går ned i svackor i sanden.

Schakt 7

0 – 0,05 meter är förna med hel- och halvförmultnade växtdelar. Marken är tydligt avbränd vid något tillfälle.

0,05 – 0,10 meter är gulbrun siltig sandig morän med mycket 0,10 – 0,20 meter stora stenar. Det sotiga lagret går ned i svackor i sanden.

Schakt 8

Se schakt 1

Schakt 9

0 – 0,05 meter är förna med hel- och halvförmultnade växtdelar. Marken är tydligt avbränd vid något tillfälle. Stenpackning direkt under förnan.

Schakt 10

0 – 0,05 meter är förna med hel- och halvförmultnade växtdelar. Stenpackning direkt under förnan.

0,05 – 0,10 meter är gulbrun siltig sandig morän utanför röset.

Bilaga C – övriga foton

Röset (RAÄ 169) från vägen mot nordöst.

Utredningsområdets norra del. På höjden till vänster om trästockarna är en till två stenpackningar som kan vara flacka stensättningar (nr 6 fig. 6). Foto mot norr.

Den rektangulära ofyllda stensättningen i hagen söder om utredningsområdet (RAÄ 31:1). Foto motnordnordöst.

Stensättningen med mittblock (nr 2, fig. 7). Delvis skadat av vägbreddningen. Mot nordväst.

Rösets framrensade kantkedja (RAÄ 169). Foto mot öst.

Den ofyllda kvadratiska stensättningen (nr 1 fig. 7) norr om RAÄ 169, samt den intilliggande oregelbundna stensättningen (nr 3, fig. 7). Foto mot söder.

Stensättningen (nr 4, fig. 7) vid vägens västra kant. Foto mot norr.